

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Miluše Doškové, JUDr. Brigity Chrástilové, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci navrhovatele: **S. z. r.**, zastoupeného Mgr. Janem Kutějem, advokátem se sídlem 28. října 5, Opava, proti odpůrcům: **1) Státní volební komise**, se sídlem nám. Hrdinů 3, Praha 4, **2) – 201) kandidáti zvolení do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ve všech volebních krajích ve volbách konaných ve dnech 2. - 3. června 2006**, o návrhu na neplatnost volby kandidátů zvolených do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ve všech volebních krajích ve volbách konaných ve dnech 2. - 3. června 2006,

t a k t o :

- I. Návrh na neplatnost volby kandidátů zvolených do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ve všech volebních krajích ve volbách konaných ve dnech 2. - 3. června 2006 **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Navrhovatel, který je politickou stranou, již byly pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky (dále jen „Poslanecká sněmovna“) zaregistrovány kandidátní listiny ve všech 14 volebních krajích, podal ve lhůtě stanovené v § 87 odst. 1 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů (dále „zákon č. 247/1995 Sb.“), návrh na neplatnost volby odpůrců: **2) A. L., 3) A. V., 4) B. J., 5) B. W., 6) B. J., 7) B. M., 8) B.-R. Z., 9) B. M., 10) B. M., 11) B. Z., 12) B. P., 13) B. V., 14) B. R., 15) B. P., 16) B. P., 17) B. F., 18) B. J., 19) B. M., 20) C. J., 21) Č. J., 22) Č. J., 23) Č. A., 24) Č. K., 25) Č. P., 26) Č. A., 27) D. F., 28) D. K., 29) D. V., 30) D. M., 31) D. J., 32) D. R., 33) D. T., 34) D. E., 35) D. R., 36) E. V., 37) F. J., 38) F. R., 39) F. J., 40) F. V., 41) F. D., 42) G. P., 43) G. M., 44) G. S., 45) G. V., 46) H. M., 47) H. J., 48) H. J., 49) H. T., 50) H. M., 51) H. V., 52) H. P., 53) H. Z., 54) H. L., 55) H. M., 56) H. P., 57) Ch. J., 58) Ch. R., 59) J. K., 60) J. V., 61) J. V., 62) J. J., 63) J. L., 64) J. Z., 65) K. D., 66) K. M., 67) K. G., 68) K. M., 69) K. J., 70) K. T., 71) K. J., 72) K. J., 73) K. V., 74) K. J., 75) K. K., 76) K. V., 77) K. K., 78) K. P., 79) K. M., 80) K. J., 81) K. J., 82) K. K., 83) K. P., 84) K. J., 85) K. S., 86) K. P., 87) K. R., 88) K. T., 89) L. I., 90) L. J., 91) L. F., 92) L. V., 93) L. I., 94) L. Z., 95) L. L., 96) L. O., 97) M. Z., 98) M. H., 99) M. S., 100) M. Z., 101) M. R., 102) M. L., 103) M. M., 104) M. V., 105) M. M., 106) M. A., 107) M. L., 108) M. D., 109) M. J., 110) N. P., 111) N. M., 112) N. F., 113) N. Z., 114) O. I., 115) O. M., 116) O. H., 117) P. J., 118) P. A., 119) P. V., 120) P. J., 121) P. M., 122) P. B., 123) P. J., 124) P. D., 125) P. J., 126) P. O., 127) P. P., 128) P. P., 129) P. M., 130) P. J., 131) P. J., 132) P. Z., 133) R. P., 134) R. A., 135) R. P., 136) R. J., 137) R. D., 138) R. D., 139) R.**

D., 140) R. J., 141) Ř. A., 142) Ř. J., 143) Ř. M., 144) S. A., 145) S. K., 146) S. P., 147) S. J., 148) S. F., 149) S. L., 150) S. J., 151) S. E., 152) S. V., 153) S. B., 154) S. M., 155) S. P., 156) S. L., 157) S. P., 158) S. C., 159) S. M., 160) S. P., 161) Š. H., 162) Š. D., 163) Š. J., 164) Š. K., 165) Š. M., 166) Š. L., 167) Š. Z., 168) Š. V., 169) Š. M., 170) Š. M., 171) Š. V., 172) Š. J., 173) Š. K., 174) Š. B., 175) Š. L., 176) T. L., 177) T. J., 178) T. M., 179) T. P., 180) T. V., 181) T. M., 182) Ú. T., 183) U. M., 184) V. J., 185) V. M., 186) V. P., 187) V. J., 188) V. V., 189) V. M., 190) V. F., 191) V. O., 192) V. J., 193) V. M., 194) V. V., 195) W. P., 196) Z. T., 197) Z. L., 198) Z. C., 199) Z. L., 200) Z. P., 201) Z. O. zvolených do Poslanecké sněmovny ve volbách konaných ve dnech 2. – 3. června 2006.

Navrhovatel zejména namítá, že byl ve volbách narušen ústavní princip rovné a svobodné demokratické soutěže politických stran tím, že prostor pro prezentaci volebních programů a kandidátů jednotlivých politických stran a hnutí byl v České televizi (dále jen „ČT“) poskytnut způsobem diskriminujícím některé (zejména neparlamentní, nové a menší) politické strany a hnutí. Tuto diskriminaci spatřuje navrhovatel v tom, že výběr kandidátů do čtrnácti regionálních předvolebních diskuzí nazvaných „Otázky Václava Moravce“ (dále jen „pořad OVM“) a vysílaných od 2. 3. do 29. 5. byl uskutečněn na základě zcela neobjektivního a netransparentního kritéria, kterým byl jediný výzkum veřejného mínění uveřejněný ČT bez zdůvodnění, proč nebyla vybrána jiná nezávislá agentura. Výběr tohoto výzkumu nepodléhal žádné veřejné kontrole a byl určen ČT za rozhodný pro možnost přístupu kandidátů usilujících o poslanecký mandát do debat vysílaných veřejnoprávní televizí v nejsledovanějších časech. Navíc byl uskutečněn mnohem dříve, než všechny kandidující subjekty zaregistrovaly své kandidátní listiny a představily svůj program, nemohl tedy odrážet názory potenciálních voličů či šance kandidátů na úspěch ve volbách, čímž byly nejvíce poškozeny nové, neparlamentní a menší politické strany a hnutí, kterým nebyl poskytnut prostor pro představení jejich názorů s odvoláním na jejich příliš nízké preference. Jejich růstu však nemohly dosáhnout bez veřejné prezentace. Takto stanovená pravidla vytvořila prostor pro prezentaci volebních kandidátů pouze čtyř parlamentních stran [Občanské demokratické strany (dále jen „ODS“), České strany sociálně demokratické (dále jen „ČSSD“), Křesťanské a demokratické unie – Československé strany lidové (dále jen „KDU - ČSL“) a Komunistické strany Čech a Moravy (dále jen „KSČM“)] a jedné neparlamentní strany - Strany zelených (dále jen „SZ“). V posledních dnech volební kampaně byl prostor poskytován již prakticky jen ODS a ČSSD. Témata v rámci pořadu OVM byla nevyvážená a zaměřená zejména na programy těchto pěti politických stran a osoby jejich kandidátů. Kandidátům většiny jiných politických stran a hnutí nebyla účast v žádné ze 14 předvolebních debat v rámci pořadu OVM umožněna, a to i přesto, že podle závěrečné zprávy z reprezentativního výzkumu veřejného mínění uskutečněného v květnu 2006 agenturou STEM – Středisko empirických výzkumů, činil volební potenciál navrhovatele 21% a určitě jej bylo ochotno volit ve volbách 2% občanů.

Navrhovatel v tomto postupu ČT spatřuje brutální porušení zásady vyjádřené v § 16 odst. 4 zákona č. 247/1995 Sb., když zásada rovného rozdělení vysílacího času mezi kandidující subjekty musí platit i nad rámec 14 hodin výslovně poskytnutých tímto ustanovením. Zároveň tak ČT porušila nejen tento zákon, ale i své úkoly veřejné služby v oblasti televizního vysílání, zejména povinnost poskytovat objektivní, ověřené, ve svém celku vyvážené a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů. Navrhovatel míní, že ČT v předvolebním období „utvářela“ veřejné mínění tím, že diktovala, které politické názory a programy mají voliči vídat. Za peníze všech daňových poplatníků tak byla dotována prezentace pěti politických stran na úkor všech jejich politických konkurentů, přestože je prostor poskytovaný politickým stranám ve veřejnoprávní televizi vlastně jakýmsi

ekvivalentem příspěvků ze státního rozpočtu. Výsledkem této diskriminace pak bylo, že kandidát žádné jiné strany než těchto pěti nezískal v Poslanecké sněmovně mandát. Toto znevýhodnění malých stran díky inklinaci médií k intenzivnímu zpravodajství o ČSSD a ODS navrhovatel prokazuje i výzkumem agentury Media Tenor. Navrhovatel také připomíná, že k tomuto znevýhodnění navrhovatele jako malé strany došlo přesto, že Evropská komise – naposledy v „Plánu D pro demokracii, dialog a diskusi“ - výslovně deklarovala, že výlučným nosným médiem pro volební kampaň v členských státech EU je právě televizní vysílání, jež má být otevřeno všem názorovým proudům.

Navrhovatel shledává vztah příčinné souvislosti mezi touto protiústavností a zvolením kandidátů, jejichž zvolení je napadeno, a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud vyslovil neplatnost volby všech kandidátů zvolených do Poslanecké sněmovny ve dnech 2. a 3. 6. 2006.

Navrhovatel dále brojí proti tomu, že jeho odborníkovi na oblast lidských práv a reformu státní správy kandidujícímu ve Středočeském kraji, Ing. J. F., bylo nezákonným a nepřiměřeným vzetím do vazby a držením v ní mezi 23. a 2. dnem před začátkem voleb znemožněno účastnit se jak volební kampaně ve Středočeském kraji, tak celostátní kampaně navrhovatele. Navíc o něm byla v téže době šířena v tisku (opakovaně v deníku Aha) i dalších médiích šířena nepravdivá a dehonestující tvrzení, jimž se nemohl bránit. Souběžný účinek držení ve vazbě a šíření dehonestujících zpráv založil nerovné podmínky mezi kandidáty kandidujícími ve Středočeském kraji a způsobil hrubé porušení zásady čestného a poctivého průběhu volební kampaně, přičemž intenzita této protizákonnosti svou intenzitou zpochybňuje volbu všech kandidátů zvolených ve Středočeském kraji. Poškozen byl přitom nejen tento kandidát, který je mj. mluvčím Štrasburského výboru, ale i navrhovatel, neboť s ním byla spojována nepravdivá tvrzení šířená o tomto kandidátovi. Nezákonnost vzetí do vazby spatřuje v jejích důvodech a průběhu. Ing. F. byl zadržen dne 10. 5. 2006 na základě příkazu k zatčení vydaného Obvodním státním zastupitelstvím pro Prahu 9, které se ihned poté vyloučilo pro podjatost. Dne 12. 5. pak byl soudcem, jehož podjatost namítl, vzat do vazby. Podkladem pro zadržení a následné vzetí do vazby byl incident u Obvodního soudu pro Prahu 9, kam se šel Ing. F. dotázat na stav řízení ve věcech jeho nezletilých synů. Tento incident lze podle navrhovatele kvalifikovat maximálně jako přestupek a byl neporovnatelně méně závažný než např. útok MUDr. M. na MUDr. R, který je šetřen v přestupkovém řízení. Po dobu, kdy byl ve vazbě, se Ing. F. nemohl zúčastnit volební kampaně. Propuštěn z vazby byl až dne 30. 5. 2006 na základě rozhodnutí prezidenta republiky, který tím naplnil svou pravomoc podle § 366 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu, s odůvodněním, že všichni kandidáti do nadcházejících voleb mají mít rovné podmínky pro předvolební kampaň a škoda vzniklá uvězněním kandidáta by byla nepoměrně větší, než když bude stíhán na svobodě. Tím podle navrhovatele potvrdil, že podmínky při držení kandidáta ve vazbě byly nerovné a že jeho uvězněním vznikla škoda. Propuštění Ing. F. bylo několik hodin před volbami nemohlo nic změnit na protizákonnosti znemožnění předvolebních aktivit v období od 10. 5. do 30. 5. 2006, ani zhojit následky a škodu vzniklou držením Ing. F. ve vazbě, i z důvodu časových limitů pro přijímání objednávek inzerce či běhu lhůt pro uplatnění práva na uveřejnění odpovědi. Zároveň se Ing. F. po svém propuštění z vazby dozvěděl, že řada z voličů, kteří byli ještě v květnu 2006 rozhodnutí jej volit, se rozhodla jej nevolit, a to pod vlivem jeho uvěznění a zpráv o něm šířených. Přitom právě ve Středočeském kraji byl volební potenciál navrhovatele jeden z nejvyšších, proto i porušení volebních principů se zde projevilo nejvýrazněji. Navrhovatel proto navrhuje vyslovení neplatnosti volby všech kandidátů zvolených do Poslanecké sněmovny ve Středočeském kraji.

Porušení ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 247/1995 Sb. spatřuje navrhovatel dále v tom, že média přistupovala k malým stranám zcela nerovným způsobem, zejména ve srovnání s jejich přístupem ke čtyřem parlamentním stranám a SZ. Téměř všechny menší politické strany, pokud se do médií dostaly, byly v nich zesměšňovány, čehož příkladem je jednání, které navrhovatel označuje za „největší, ba přímo smrtelný útok“ ze strany televize NOVA (dále jen „TV NOVA“), resp. jejího provozovatele, méně než 48 hodin před otevřením volebních místností odvysíláním reportáže „Všichni dobří kandidáti“ v rámci pořadu „Na vlastní oči“. V této reportáži byl využit kandidát, jež v zájmu toho, aby jeho kandidátka odrážela pestrost občanské společnosti, zařadil navrhovatel na nevolitelné 12. místo na kandidátní listině pro hl. m. Praha. Jednalo se o nezávislého kandidáta, který nemá se stranou navrhovatele naprosto nic společného. Tento kandidát je učitelem jógy a strávil mnoho let v Indii. O jeho vystoupení v pořadu „Na vlastní oči“ se navrhovatel dozvěděl až z televize, neboť kandidátům navrhovatele, o nichž byla reportáž natáčena, nebyla dána možnost autorizace. TV NOVA navzdory protestům navrhovatele natočila tohoto kandidáta při jeho ranní očištění, která je pro člověka neznalého alternativního způsobu nekonzumního života naprosto esteticky odpudivá. Obdobným způsobem nenatáčela kandidáta žádného jiného kandidujícího subjektu a zejména k velkým politickým stranám bylo v reportáži přistupováno zcela jinak, nebyly zesměšňovány a kontaktováni byli pouze jejich vedoucí představitelé, nikoli osoby z konce kandidátních listin. Právě tato neseriózní reportáž způsobila, že volební preference navrhovatele klesly z velice nadějných 2% téměř na nulu. Přitom její odvysílání méně než 48 hodin před otevřením volebních místností způsobilo, že navrhovatel nemohl tohoto pro volební výsledek tragického kandidáta odvolat, ani se v tak krátkém časovém horizontu domoci zákonného práva na odpověď. I z tohoto důvodu navrhuje navrhovatel vyslovení neplatnosti volby všech kandidátů zvolených do Poslanecké sněmovny ve dnech 2. a 3. 6. 2006.

Konečně navrhovatel brojí i proti porušení ústavního principu poměrného zastoupení stanoveného pro volby do Poslanecké sněmovny Ústavou ČR. Navrhovatel namítá, že tzv. D'Hondtova metoda, resp. její varianta používaná ve volbách do Poslanecké sněmovny, zkresluje a pokrývá vůli voličů, když získané hlasy, které nepostačují na získání celého mandátu, fakticky propadají, v krajním případě pak může poražená strana získat dokonce až o 10 mandátů více než vítěz voleb. Navrhovatel tuto skutečnost dokumentuje tvrzeními nespravedlnostmi v rozdělení mandátů mezi ty politické strany, které se do Poslanecké sněmovny dostaly. I z tohoto důvodu navrhuje navrhovatel vyslovení neplatnosti volby všech kandidátů zvolených do Poslanecké sněmovny ve dnech 2. a 3. 6. 2006.

Ke svému návrhu připojil navrhovatel analýzu Media Tenor publikovanou v deníku Aktuálně.cz, podle níž média svou předvolební prezentací politických stran přispěla k bipolarizaci společnosti a volebnímu patu; dále z internetu vytištěný přehled vysílání pořadu OVM na ČT1 a ČT2; závěrečnou zprávu z výzkumu veřejného mínění nadepsanou Znalost a volební potenciál Strany zdravého rozumu z května 2006, již podle nadpisu zhotovilo STEM – Středisko empirických výzkumů a podle níž je volební potenciál, tedy maximální možný volební zisk pro tuto stranu určený podle odpovědí na otázku „Byl(a) byste ochoten(a) Stranu zdravého rozumu s heslem ‚Žádné sliby, ale stovky praktických zlepšení‘ v červnových volbách do Poslanecké sněmovny volit?“, na niž 2% respondentů odpovědělo „určitě ano“, 19% respondentů „spíše ano“; dále tiskové sdělení z internetové stránky www.klaus.cz, podle něhož prezident republiky nařídil propustit z vazby obviněného Ing. F.; dále kopii tohoto rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 30. 5. 2006; fotokopii článku z deníku Aha s nadpisem „Pokousal stráž, Klaus ho nechal pustit!“; oznámení PhDr. Ing. J.

W., adresované Ing. F., že prezident republiky nařídil, aby byl propuštěn z vazby; usnesení Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 12. 5. 2006, sp. zn. 20 Nt 228/2006, jímž byl vzat do vazby z důvodu uvedeného v § 67 písm. c) trestního řádu Ing. J. F., obviněný z trestného činu útoku na veřejného činitele, trestného činu zasahování do nezávislosti soudu a trestného činu výtržnictví, kterých se měl dopustit tím, že bez vyzvání vstoupil do jednací místnosti Obvodního soudu pro Prahu 9, v rozčilení kladl přítomné soudkyni otázky týkající se zákazu styku s vlastními dětmi, stupňoval svou agresi, bouchl rukou do stolu a po vyzvání k opuštění soudní síně uchopil za ruku člena justiční stráže, levou rukou shodil ze stolu a potrhal soudní spisy, shodil i další předměty včetně diktafonu a po vyvedení ze soudní síně poranil ruku příslušníku vězeňské stráže a jiného příslušníka kousl do předloktí; usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 6. 2006, sp. zn. 44 To 393/2006, jímž bylo výše uvedené usnesení o vzetí do vazby zrušeno s ohledem na podání stížnosti a na rozhodnutí prezidenta republiky; výtisk tiskové zprávy s názvem „Evropská komise zahajuje PLÁN D pro demokracii, dialog a diskusi“ týkající se vytvoření rámce pro diskusi o budoucnosti Evropy ve všech 25 členských státech; a konečně dokument v anglickém jazyce označený „The Commission's contribution to the period of reflection and beyond: Plan-D for Democracy, Dialogue and Debate“.

Státní volební komise ve svém vyjádření k návrhu zejména konstatuje, že institut volební kampaně upravuje ustanovení § 16 zákona č. 247/1995 Sb., a rekapituluje obsah odst. 2 a 4 tohoto ustanovení. Připomíná, že volební zákon explicitně nedefinuje formy a metody vedení volební kampaně a s porušením ustanovení § 16 odst. 2 tohoto zákona nespojuje žádnou sankci, rovněž tak neupravuje překážky na straně kandidáta ve volební kampani jako příčinnou souvislost s jeho nezvolením. Konečně pak Státní volební komise uvádí, že úkol uložený ČT ustanovením § 16 odst. 4 zákona č. 247/1995 Sb. byl splněn a jiný úkol jí z volebního zákona nevyplyvá. K upřednostňování určitých subjektů ve vysílání ČT se pak Státní volební komise necítí příslušná vyjadřovat.

Odpůrce K. K. (ad 82) ve svém vyjádření uvedl, že k porušení žádného ustanovení zákona č. 247/1995 Sb. nedošlo, jak plyne z vyjádření Státní volební komise i ČT. Podle názoru odpůrce 82) měl navrhovatel volný přístup ke své propagaci, nebyl diskriminován ze strany státních orgánů a byl mu poskytnut prostor zcela v souladu se zákonem č. 247/1995 Sb. Rovnou soutěž politických stran pak jistě nelze chápat tak, že by všem politickým stranám byl dán k prezentaci stejný prostor v médiích, jak tvrdí navrhovatel. Návrh tak podle tohoto odpůrce není opodstatněný.

V dané věci bylo Nejvyššímu správnímu soudu doručeno také podání Štrasburského výboru ze dne 19. 6. 2006, kde mluvčí této organizace D. P. namítá nesprávnost tvrzení, že je Ing. J. F. významnou osobností mj. tím, že je mluvčím Štrasburského výboru. Ing. F. byl zvolen mluvčím Štrasburského výboru dne 9. 7. 2004 a byl jím do dne 15. 11. 2005, kdy nebyl znovu zvolen do této funkce.

Nejvyšší správní soud si pro toto řízení vyžádal také kopii návrhu na podání obžaloby Ing. J. F., který byl vydán dne 26. 6. 2006 Policií ČR, obvodním ředitelstvím Praha III; kopii usnesení téhož orgánu ze dne 20. 6. 2006, jímž bylo zahájeno proti Ing. J. F. trestní stíhání pro trestný čin útoku na veřejného činitele, jehož se měl dopustit zasláním dopisu adresovaného soudkyni Městského soudu v Praze JUDr. Z. M., kde například uvedl: „...ty jedna justiční svině, dobře poslouchej: Klid samozřejmě nebudeš mít ty, ani K, budete se budit hrůzou ze spaní, co vás čeká příští den,“ nebo také: „Až konečně natáhneš brka, a já doufám, že to nepotrvá dlouho, tak si dám tu práci najít urnu s tvým popelem, vykopat ji – ať by byla kdekoliv – a popel rozházet po nejbližším smetišti,“; a také kopii usnesení téhož orgánu ze

dne 10. 5. 2006, jímž bylo zahájeno proti Ing. J. F. trestní stíhání pro trestný čin útoku na veřejného činitele, trestný čin zasahování do nezávislosti soudu a trestný čin pohrdání soudem. Dále si zdejší soud vyžádal kopii navrhovatelem výše uvedeného usnesení Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 12. 5. 2006, sp. zn. 20 Nt 228/2006.

Na základě výzvy Nejvyššího správního soudu se k návrhu vyjádřila také ČT, která ke svému předvolebnímu vysílání poskytla tomuto soudu podklady, z nichž soud při rozhodování předmětné věci též vycházel. Generální ředitel České televize ve svém vyjádření shrnul zákonné povinnosti této televize, přičemž uvedl, že její předvolební vysílání proběhlo v souladu nejen s § 16 odst. 4 zákona č. 247/1995 Sb., ale též se zákonem č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání (výslovně je zmiňován § 31 odst. 3 tohoto zákona), zákonem č. 483/1991 Sb. i Kodexem České televize. Vysílání ČT nelze redukovat pouze na pořad OVM speciál, neboť tato televize vysílala i další předvolební diskuse, včetně diskusí se zástupci mimoparlamentních stran, a to např. v pořadech „Události, komentáře“ a „Dobré ráno s Českou televizí“. Prostor věnovaný jednotlivým subjektům přitom vycházel nejen za shora uvedených právních předpisů, ale ČT vzala v úvahu i několik dalších hledisek včetně aktuálních průzkumů volebních preferencí a výsledků posledních voleb do Poslanecké sněmovny. Závěrem generální ředitel ČT dodává, že prostor věnovaný předvolebnímu a povolebnímu vysílání v roce 2006 byl čtyřikrát větší než v roce 2002, a připomíná, že ani média ve vyspělých demokratických zemích nepřístupují k předvolebnímu zpravodajství a diskusím z hlediska formální časové rovnosti, neboť je to nejen nemožné, ale i zavádějící, když by takový přístup odradil pozornost veřejnosti od volebního dění, které by se stalo zcela nepřehledným. Navíc by takový přístup vedl k nepřiměřenému omezení svobody a nezávislosti sdělovacích prostředků garantované Listinou základních práv a svobod a Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod.

Česká televize poskytla Nejvyššímu správnímu soudu též „Závěrečnou zprávu o splnění povinnosti, vyplývající České televizi ze zákona č. 247/1995 Sb.“ Z této zprávy mimo jiné vyplývá, že 14 hodin vysílacího času určeného v souladu s § 16 odst. 4 zákona č. 247/1995 Sb. všem kandidujícím politickým stranám, bylo rozděleno do 12 bloků po 70 minutách členěných na spoty v délce jedné a dvou minut. Na každý kandidující subjekt proto připadlo 33 minut vysílacího času, který Česká televize rozdělila na 12 dvouminutových a 9 minutových spotů, což umožnilo, aby alespoň jeden spot každého kandidujícího subjektu byl vysílán každý den předvolební kampaně. Volební spoty stran v průměru sledovalo 1.1% osob starších 15 let.

Nejvyšší správní soud si k projednávání a rozhodnutí věci obstaral též dokument „Předvolební a volební vysílání redakcí ŘZ ČT“. Z tohoto podkladu zejména vyplývá, že Česká televize odvysílala na kanále ČT 2 pořad OVM speciál ze všech 14 volebních krajů (21 hodin vysílacího času), přičemž hosty diskusí byli představitelé kandidujících subjektů, jež byly vybírány podle klíče, který vycházel z předvolebního šetření agentury SC&C v kombinaci s aktuálními průzkumy agentury STEM. V průměru pořad OVM speciál sledovalo 5,8 % dospělých diváků. Od 17. 4. 2006 do 7. 5. 2006 zařadila Česká televize na svém zpravodajském kanále ČT 24 celkem 4 diskuse určené zástupcům neparlamentních stran (nedělní vydání OVM), kteří byli do pořadu zváni podle abecedního klíče. Tyto diskuse, ve kterých byl navrhovatel zastoupen dne 7. 5. prostřednictvím svého kandidáta P. C., v průměru sledovalo 1,2% dospělých diváků s možností příjmu kanálu ČT 24. Dne 14. 5. 2006 pak Česká televize odvysílala na kanále ČT 1 v rozsahu 2 hodin pořad OVM z Kongresového centra Praha, kde vystupovali představitelé pěti neparlamentních stran, které měly podle aktuálního průzkumu šanci získat mandáty v Poslanecké sněmovně. Dne

21. 5. 2006 vystupovali v pořadu OVM z Kongresového centra Praha představitelé subjektů zastoupených v Poslanecké sněmovně a dne 28. 5. 2006 již pouze předsedové ČSSD a ODS. Všechny 26 subjektů kandidujících do Poslanecké sněmovny také využilo možnost zúčastnit se dvakrát přibližně 35 minutové diskuse v rámci pořadu „Události, komentáře“ vysílaného na kanále ČT 1; tyto diskuse v průměru sledovalo 3,2% dospělých diváků. Představitelé všech kandidujících subjektů též dostali možnost představit svůj program prostřednictvím prezentačního interview s moderátorem v rámci pořadu „Dobré ráno s ČT z Prahy“. V čase vysílání uvedených interview sledovalo tento pořad 0,9% dospělých diváků. Uvedený dokument také analyzoval povolební vysílání České televize, ke kterému ovšem Nejvyšší správní soud vzhledem k námitkám v návrhu obsaženým již nepřihlížel.

Navrhovatel svůj návrh doplnil dne 4. 7. 2006 podáním, v němž soudu sdělil, že obdržel vyjádření ČT a pana D. P., na něž reaguje. Zejména zde uvedl, že ve vyjádření ČT není uvedeno, že se v pořadu OVM sice vystřídal celkem 70 regionálních lídrů, nikoliv však již to, že pocházeli vždy ze stejných pěti politických stran, zatímco zástupcům jiných kandidujících subjektů nebylo umožněno se této debaty zúčastnit, ani v jejím rámci posílat hlasy prostřednictvím mobilních telefonů. Znovu brojí proti tomu, že prostor věnovaný jednotlivým politickým stranám nevycházel z jejich reálného postavení v politickém a společenském životě, což dokládá tím, že neparlamentní SZ dostala v nejvíce sledovaných časech od 18. hodiny do 22. hodiny více prostoru, než všech ostatních zhruba 20 neparlamentních kandidujících subjektů, jakkoliv jejich voličů je v souhrnu více než voličů SZ. Obecně pak byly ČSSD, KDU-ČSL, KSČM, ODS a SZ poskytovány hodiny vysílacího času v nejsledovanější době, zatímco ostatním politickým stranám byly poskytnuty minuty či desítky minut buď na kanálech neceloplošných, nebo sice na kanálech celoplošných, ale v časech s minimální sledovaností. Navrhovatel znovu brojí proti netransparentnosti klíče a termínu pro výběr kandidátů do pořadu OVM a proti tomu, že poskytnutí 21 hodin čistého vysílacího času Českou televizí takto vybraným pěti politickým stranám narušilo vyváženost vysílání a zkreslilo informace poskytované voličům. Nesouhlasí pak ani se srovnáváním přístupu ČT s praxí v zahraničních televizích, s ohledem na odlišnost ústavních a volebních systémů v jednotlivých zemích.

Dále pak navrhovatel reaguje na podání od pana D. P., o němž tvrdí, že v době, kdy zasílal jménem Štrasburského výboru vyjádření k Nejvyššímu správnímu soudu, neměl se Štrasburským výborem nic společného a nebyl oprávněn takováto vyjádření podávat, neboť byl dne 11. 4. 2006 na valné hromadě Štrasburského výboru odvolán z funkce jeho mluvčího. Navíc informace, jež uvádí ve svém vyjádření, neodpovídají skutečnosti a Ing. J. F. je nadále mluvčím a členem Štrasburského výboru, vzhledem k chybějící usnášeníschopnosti vlné hromady svolané panem D. P.

Konečně pak navrhovatel navrhuje provést výslech pěti svědků, které vyjmenovává, aby tak byla prokázána příčinná souvislost mezi reportáží „Všichni dobří kandidáti“ a masovým odlivem voličů navrhovatele.

Vzhledem k tomu, že návrh byl podán včas (dne 16. 6. 2006) a je z něj seznatelné, co navrhovatel namítá, přičemž navrhovatel je politickou stranou, jejíž kandidátní listiny byly pro volby do Poslanecké sněmovny zaregistrovány ve všech volebních krajích, Nejvyšší správní soud tento návrh meritorně projednal, ovšem jako nedůvodný jej zamítl.

Podle § 87 odst. 5 zákona č. 247/1995 Sb. návrh na neplatnost volby kandidáta může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby tohoto kandidáta.

Jak vyplývá ze shora citovaného ustanovení § 87 odst. 5 zákona č. 247/1995 Sb., neplatnost volby odpůrců 2) – 201) do Poslanecké sněmovny by mohl Nejvyšší správní soud vyslovit pouze v případě, kdy by bylo prokázáno porušení některého ustanovení zákona č. 247/1995 Sb. způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby těchto kandidátů. Nejvyšší správní soud pro zjištění, zda byly naplněny shora uvedené podmínky citovaného ustanovení, stanovil pro rozhodování návrhů ve volebních věcech algoritmus přezkumu (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2004, sp. zn. Vol 6/2004, publ. pod č. 354/2004 Sb. NSS), ze kterého vyplývá, že návrh ve volební věci je důvodný pouze v případě, kdy dojde nejen k porušení některého ustanovení příslušného volebního zákona (protizákonnosti), ale musí existovat i vztah mezi takovou protizákonností a zvolením kandidáta, jehož volba je napadena. Závěrečným krokem tohoto algoritmu pak musí být i zjištění, zda namítaná protizákonnost byla natolik intenzivní, že vedla ke skutečně zásadnímu zpochybnění („zatemnění“) volebních výsledků. Všechny tyto podmínky tedy musí být splněny kumulativně.

Posuzovaný návrh obsahuje v zásadě čtveřici námitek, přičemž první z nich brojí výše rekapitulovaným způsobem proti postoji ČT k neparlamentním stranám, konkrétně pak proti navrhovateli. Soud proto ve snaze posoudit, zda skutečně způsobilo jednání ČT, proti němuž navrhovatel brojí tvrzením, že nepřípustně zvýhodňovalo parlamentní strany a SZ, protizákonnost, musel nejprve obecně uvážít, která zákonná omezení a úkoly na ČT v předvolební době dopadají.

Z českého právního řádu vyplývá, že na masmédia obecně skutečně dopadá v době voleb požadavek legislativně specifikované nestrannosti, a to ze tří odlišných a samostatně se projevujících zákonných zdrojů, z nichž první dopadá v obdobné podobě na média veřejnoprávní i soukromoprávní, druhé dva pak pouze na média veřejnoprávní, konkrétně na ČT a Český rozhlas.

Prvním z těchto zdrojů, společným pro média veřejnoprávní i soukromoprávní, je obecný požadavek vyváženosti, který dopadá na všechny provozovatele rozhlasového a televizního vysílání podle § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, podle nějž *„provozovatel vysílání poskytuje objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů. Názory nebo hodnotící komentáře musí být odděleny od informací zpravodajského charakteru.“* Ve vztahu k České televizi, coby veřejnoprávnímu médiu, tedy veřejnoprávní korporaci zřízené zákonem za účelem poskytování služby veřejnosti tvorbou a šířením programů, resp. za účelem poskytování objektivní a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů, je pak tato povinnost zopakována v ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi, podle nějž je jednou z povinností veřejné služby v oblasti televizního vysílání také *„poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů.“* Totožnou formulaci nacházíme i v § 2 odst. 2 písm. a) zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu.

Požadavek vyváženosti dále stíhá specificky Českou televizi a Český rozhlas, stejně jako případná jiná veřejnoprávní média (příkladem může posloužit typicky po internetu vysílané Rádio Vnitro provozované Ministerstvem vnitra), ve zvláštní intenzitě právě

v předvolební době, jak vyplývá ze zásady vyváženosti a rovného přístupu kandidujících subjektů v období volební kampaně do těchto médií. Tato zásada je vyjádřena konkrétně ve vztahu k jednomu druhu komunikace veřejnoprávních subjektů s občany v ustanovení § 16 odst. 1 zákona o volbách do Parlamentu České republiky; v rovině obecné pak byla vyřčena zejména v nálezu Pl. ÚS 73/2004 ze dne 26. 1. 2005 (publ. pod č. 140/2005 Sb.), kde Ústavní soud uvedl ve vztahu k přístupu do médií vlastněných územní samosprávou pravidlo, jež lze jistě vztáhnout i na jiné mediálně aktivní veřejnoprávní korporace v obdobném postavení, tedy i na Českou televizi: „*Není pochyb o tom, že sdělovací prostředky, kterými disponují územní samosprávné celky, i když nejde o úřední věstníky, na které se tiskový zákon nevztahuje, podléhají z hlediska využití ve volební kampani přísnějším pravidlům, než je tomu v případě vydavatelů, kteří jsou osobami soukromého práva. Neznamená to sice jejich povinnost zajišťovat mechanicky stejný prostor pro jednotlivé kandidující strany a osoby, i zde se však musí uplatnit pravidlo možnosti rovného "přístupu". Jiný postup by byl v rozporu s pravidly volné soutěže politických stran podle čl. 5 Ústavy, a svobodné soutěže politických sil podle čl. 22 Listiny. Pokud již zákonodárce použití takových sdělovacích prostředků nezakazuje, musí být jejich využití pro účely volební agitace měřeno pravidly rovnosti šancí a vydavatel nebo provozovatel takových sdělovacích prostředků musí zvážit, zda je schopen respektování takového principu zajistit.*“

Třetím zdrojem povinností pro Českou televizi a Český rozhlas je pak jejich specifická úloha subjektů, jimž je svěřen zvláštní úkol v rámci předvolební kampaně politických stran, politických hnutí a koalic. Tento úkol je uveden v ustanovení § 16 odst. 4 zákona o volbách do Parlamentu České republiky: „*Pro volby do Poslanecké sněmovny mají v době začínající 16 dnů a končící 48 hodin před zahájením voleb kandidující politické strany, politická hnutí a koalice, jejichž kandidátní listina byla zaregistrována, vyhrazeno v Českém rozhlasu celkem 14 hodin a v České televizi celkem 14 hodin v rámci jejich vysílacích okruhů bezplatně poskytnutého vysílacího času, který se rozdělí kandidujícím politickým stranám, politickým hnutím a koalicím rovným dílem. Termíny vysílacích časů se určí losem. Odpovědnost za obsah těchto pořadů mají politické strany, politická hnutí a koalice.*“

Lze tak shrnout, že všechna média (bez ohledu na soukromoprávní či veřejnoprávní povahu, byť formulace o objektivnosti a vyváženosti vysílání použitá zákonem o České televizi a zákonem o Českém rozhlasu je poněkud odlišná od formulace použité zákonem o provozování rozhlasového a televizního vysílání), regulovaná zákonem o provozování rozhlasového a televizního vysílání, podléhají požadavku objektivnosti a vyváženosti vysílání; všechna veřejnoprávní a veřejnoprávními korporacemi provozovaná média (bez ohledu na druh) podléhají zásadě vyváženosti a rovného přístupu kandidujících subjektů v období volební kampaně; Česká televize a Český rozhlas pak nadto plní ještě specifický úkol svěřený jim ustanovením § 16 odst. 4 zákona o volbách do Parlamentu České republiky.

Tyto tři role přitom nelze mechanicky směřovat a požadavky vyplývající z jedné z nich přenášet nepřiměřeně na ostatní. Zejména takto nelze požadavek absolutní rovnosti rozložení poskytnutého času mezi všechny kandidující subjekty obsažený v § 16 odst. 4 zákona o volbách do Parlamentu České republiky vztahovat na vysílání České televize a Českého rozhlasu nad rámec oněch 14 hodin poskytnutých pro sebe prezentaci politických stran, politických hnutí a jejich koalic tímto ustanovením, tím méně pak na ostatní média. Česká televize a Český rozhlas totiž v rámci těchto 14 hodin na straně jedné a mimo něj na straně druhé (zde pak obdobně s ostatními výše zmíněnými typy médií) vystupují ve zcela odlišných pozicích a musejí se řídit ve svém rozhodování zcela odlišnými hledisky.

Při poskytování oněch 14 hodin jsou totiž Česká televize a Český rozhlas realizátory veřejného subjektivního práva, které je přiznáno všem subjektům kandidujícím ve volbách, jsou tedy vykonavateli volebního zákona a jako takoví – jako všechny ostatní veřejnoprávní subjekty podílející se na přípravě voleb – musejí ke všem kandidujícím subjektům přistupovat z hlediska naprosté rovnosti. To plyne z rovnosti šancí všech kandidujících subjektů, která vyplývá na ústavní rovině zejména z článku 5 Ústavy a článku 22 Listiny základních práv a svobod a která sama implikuje na úrovni zákona o volbách do Parlamentu České republiky několik práv, v míře jejichž poskytnutí si všechny kandidující subjekty musejí být naprosto rovny. Takovým právem je např. právo delegovat člena a náhradníka do okrskové volební komise podle § 14e odst. 3 zákona č. 247/1995 Sb., či právo na vytištění hlasovacích lístků podle jeho § 38. Odraz tohoto práva nacházíme i v tom, že je číslo, pod kterým kandidující jakousi spravedlností náhody. Z pohledu těchto příkladmo uvedených práv a z pohledu subjektů, které je mají naplňovat, musejí být všechny kandidující subjekty jistě vnímány jako rovnocenné, bez ohledu na jakákoliv kritéria určující jejich váhu v politickém či společenském životě (předchozí volební výsledky, dosavadní zastoupení v zastupitelských sborech, početnost členské základny apod.).

Nad rámec těchto 14 hodin v obou veřejnoprávních masmédiích však již tento požadavek mechanické rovnosti mizí a na jeho místo nastupuje požadavek vyváženosti a objektivnosti (platný pro všechny provozovatele rozhlasového a televizního vysílání) a požadavek přiměřeně rovného přístupu (pro všechna veřejnoprávní a veřejnoprávními korporacemi provozovaná média); neboť zde již média nevystupují jako pouzí realizátoři zákonem striktně definovaného práva, ale v celé úplnosti svého mediálního působení. To jim zároveň již umožňuje přistupovat k jednotlivým kandidujícím subjektům nikoliv z pozice absolutní rovnosti typické pro orgány podílející se na přípravě a průběhu voleb, nýbrž z pozice odstupňované rovnosti.

Zmíněný koncept odstupňované rovnosti (abgestufte Chancengleichheit) precizně zformulovala německá odborná literatura a judikatura, na níž je případné pro stručnost v tomto směru odkázat. Podle této koncepce ze zásady rovnosti šancí politických stran připuštěných k volbám plyne, že nemohou být vyloučeny z přístupu k rozhlasovému a televiznímu vysílání s odkazem na to, že jsou nevýznamné nebo politicky škodlivé. Tato zařízení totiž musí dát prostor všem tendencím. Na straně druhé však zásada rovnosti soutěžních šancí stran neznámá, že všechny tyto strany musí mít vymezen stejný vysílací čas pro volební agitaci. „Je ústavněprávně přípustné vyměřit vysílací časy diferencovaně podle významu stran (odstupňovaná rovnost šancí), pokud malým a novým stranám je dán k dispozici rovněž přiměřený vysílací čas (diferenciace na základě nezbytného minima – „Grundsockel““ (W. Schreiber, *Handbuch des Wahlrechts zum Deutschen Bundestag – Kommentar zum Bundeswahlgesetz*, 7. vyd., Carl Heymanns Verlag, 2002, str. 120-121). Za kritéria pro diferenciaci významu politických stran slouží např. délka existence stran, jejich předchozí volební výsledky, počet členů, organizační struktura apod. (blíže viz např. BVerfGE 7, 99 – Sendezeit I, BVerfGE 13, 204 – Sendezeit II). „Je úkolem vysílání v předvolebním období informovat občany objektivně o rozdělení mezi nejvýznamnější politická, světonázorová a společenská uskupení. Tato povinnost obsahové vyváženosti s sebou přináší rovněž to, že o politickém uskupení, které se poprvé účastní nadregionálních voleb, je v rámci redakčního vysílání podle všech pravidel zpravováno podstatně méně než o stranách, které sehrávají na základě délky svého trvání, pevné organizace, parlamentního zastoupení nebo účasti ve vládách Spolku nebo zemí větší roli v politické realitě; přesto mu musí být poskytnuta přiměřená příležitost k vlastní sebe prezentaci“ (W. Schreiber, c. d., str. 122).

Z hlediska ČT, proti níž navrhovatel brojí svou první námitkou, lze z konceptu odstupňované rovnosti odvodit pro rozvržení času poskytnutého jednotlivým kandidujícími subjektům nad rámec 14 hodin přidělených na základě § 16 odst. 4 zákona č. 247/1995 Sb. zejména dvě pravidla.

Za prvé musí každý kandidující subjekt dostat alespoň určitou minimální šanci ke své prezentaci, tak aby byl naplněn požadavek jejich plurality. Toto pravidlo naplnila ČT zejména tím, že každý kandidující subjekt měl možnost vystoupit v pořadu „Události, komentáře“ v termínu od 15. do 26. května podle stanoveného harmonogramu a také možnost vystoupit v pořadu „Dobré ráno s ČT z Prahy“ (viz zejména „Závěrečnou zprávu o splnění povinností, vyplývající České televizi ze zákona č. 247/1995 Sb.“ a také informace na stránkách ČT http://www.ct24.cz/volby/index_view.php?id=155956).

Za druhé pak bylo potřebné, aby ČT (podobně jako Český rozhlas) postupovala v souladu se zásadou odstupňované rovnosti při určování časové proporce celkového zastoupení jednotlivých kandidujících subjektů ve vysílání, zejména v pořadech zpravodajských či v publicistických debatách, přiměřeně k jejich politickému a společenskému významu. Bylo by tak nespravedlivé a nepřiměřené, zejména z hlediska rovnosti přístupu váženího veřejnoprávní média, například v situaci, kdy by byly volby v podstatě soubojem dvou politických stran či bloků (jako je tomu například v poslední době v Itálii), a některé z těchto stran či bloků by se dostalo viditelně méně prostoru ve vysílání než subjektu druhému. Není oproti tomu v rozporu s touto zásadou, pokud je například tradiční straně, která má členskou základnu v řádu tisíců členů, je významně zastoupena v některé z komor Parlamentu ČR a lze ji označit za zásadní stranu vládní či za zásadní stranu demokratické opozice, poskytnut v těchto médiích, ať už ve zpravodajství či v publicistických debatách, i výrazně větší prostor než straně zcela nové, s nepočetnou členskou základnou, bez zastoupení v Parlamentu ČR.

Právě takový přístup a dodržení obou těchto povinností přitom odráží i výše uváděná zpráva „Předvolební a volební vysílání redakcí ŘZ ČT“.

Opačné řešení, tedy vztažení naprosté rovnosti bez ohledu na význam a váhu kandidujícího subjektu, by bylo i neproveditelné, už proto že někteří čelní představitelé kandidujících subjektů jsou zároveň významnými ústavními činiteli a je nerealistické například předpokládat, že by každý kandidující subjekt (v podmínkách letošních voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR tedy celkem 26 subjektů) měl mít přidělen v médiích stejný časový prostor jako strana, jejímž členem je například předseda vlády či předseda Senátu Parlamentu ČR, tedy lidé, kteří v médiích často vystupují již z titulu svých funkcí.

Přitom i tomuto požadavku přiměřenosti při určování časové proporce zastoupení jednotlivých kandidujících subjektů ve vysílání vzhledem k jejich politickému a společenskému významu se ČT snažila v předvolebním období dostát. Vyplývá to například z deklarace obsažené v Kodexu ČT, v jehož článku 6 (viz znění uvedené na stránkách <http://www.ceskatelevize.cz/ct/kodex/06.php>) ČT deklaruje:

„6.1 Česká televize vytváří prostor pro pořady představující diskusní konfrontaci idejí, myšlenek a konceptů vztahujících se k důležitým otázkám veřejného zájmu. Dramaturgie diskusních pořadů musí brát na zřetel zkušenost, že téměř na každý problém mohou lidé nahlížet z různých úhlů a že vývoji společnosti je vlastní názorový střet. Česká televize dbá,

aby hlavní názorové proudy sporu dostaly rovnoměrný prostor k vyjádření. Pokud to není možné zajistit, musí roli kvalifikovaného oponenta sehrát moderátor nebo jím pozvaný host, především uváděním protikladných v diskusi nezastoupených argumentů.

6.2 Naplňování čl. 6.1 předpokládá také vysílání diskusí politiků v rámci demokratické soutěže politických stran a hnutí. Časový prostor, který je dán jednotlivým politickým stranám a hnutím, musí být ve svém celku vyvážený. Vyváženost se posuzuje zejména podle váhy jednotlivých politických stran v demokratické společnosti odvozené především z výsledků voleb do hlavních orgánů zastupitelské demokracie. Zároveň je však třeba zajistit, aby poměr mezi diskusními vystoupeními činitelů vládních stran a stran opozičních byl v souhrnu poskytnutého prostoru přibližně vyrovnaný. Česká televize také vytváří podmínky pro přiměřenou účast mimoparlamentních politických stran a hnutí v těchto diskusích.

...
6.8 Česká televize věnuje v programu zvláštní pozornost období před volbami do hlavních orgánů zastupitelské demokracie včetně orgánů na úrovni obcí a měst. Podrobná pravidla a plán předvolebního vysílání uveřejní co možná nejdříve, jak je to vzhledem k oznámení termínu voleb a počtu kandidujících subjektů možné.“

Obdobný závazek ve vztahu k druhému stěžejnímu veřejnoprávnímu masmédiu nacházíme také v článku 7 Kodexu Českého rozhlasu (viz znění uvedené na stránkách http://media.rozhlas.cz/informace/dokumenty/_binary/00294913.pdf).

Je tak sice možno navrhovateli přisvědčit v názoru, že míra zastoupení jednotlivých kandidujících subjektů v médiích významně ovlivňuje jejich vnímání veřejností, dokonce mu lze přisvědčit i v tom, že výše nastíněný a dvěma hlavními veřejnoprávními masmédií akceptovaný přístup odstupňované rovnosti do určité míry pomáhá stabilizovat rozložení voličské přízně, když je větší prostor v médiích poskytován zejména subjektům, jež se dosud jevily z hlediska více kritérií jako významné, a to i svým zastoupením v zastupitelských sborech, určeným výsledky minulých voleb do těchto sborů. Na straně druhé není tato stabilizace či konzervace rozložení voličské přízně absolutní, když je poskytování většího prostoru v médiích významnějším subjektům vyrovnáváno poskytnutím alespoň minimálního prostoru i subjektům dosud nevýznamným, a to i nad rámec zákonem stanovených 14 hodin v každém z těchto dvou médiích. Výsledný přístup těchto dvou médií ke kandidujícím subjektům v předvolební době je tak možno označit podle názoru zdejšího soudu v obecné rovině za legitimní a spravedlivý.

Lze tak uzavřít, že zmiňovaný princip rovnosti je nutno vnímat ve dvojím významu: jako rovnost kandidujících volebních stran a jako rovnost občanů. Přitom je patrné, že absolutizace náhledu na rovnost kandidujících stran, vedoucí až k mechanickému trvání na přidělování zcela stejného rozsahu vysílacího času i v pořadech, které si média připravují sama, ve svých důsledcích porušuje princip občanské rovnosti, založený na myšlence zájmu občanů na tom, aby byli informováni zejména o relevantních skutečnostech, majících dopad na většinu z nich. Právě proto bylo ze strany ČT zcela legitimní, pokud bylo nejvíce prostoru poskytnuto právě těm politickým stranám, u nichž bylo možné se na základě relevantních předvolebních průzkumů důvodně domnívat, že se do Poslanecké sněmovny dostanou, a budou proto nejvíce ovlivňovat v příštím volebním období život občanů České republiky. Přitom nelze na druhé straně množství tohoto prostoru poskytnutého ČSSD, KDU-ČSL, KSČM, ODS a SZ činit zdánlivě větším, než bylo, jak navrhovatel činí svou zaměřeností pouze na vysílání v čase mezi 18. a 22. hodinou, tedy fakticky na dobu vysílání pořadu OVM, a ignorováním zbytku vysílacího času. Přitom pokud je vnímán vysílací čas ČT ve svém celku, lze na základě podkladů, které měl zdejší soud pro své rozhodování k dispozici,

konstatovat, že Česká televize ve svém vysílání respektovala nosný princip odstupňované rovnosti, který se snaží nalézt řešení mezi oběma výše zmíněnými póly.

Komplexní námitka navrhovatele, že ČT přistupovala svým vysíláním a zejména pořadem OVM k jednotlivým kandidujícím subjektům nespravedlivě a znevýhodňovala malé a neparlamentní politické strany a že měla veškerý svůj vysílací čas věnovaný volebnímu zpravodajství a publicistice rozdělit rovným dílem mezi všechny kandidující subjekty, je proto nedůvodná.

Přitom je zároveň potřeba uvést na pravou míru některé argumenty, jež navrhovatel do této komplexní námitky zahrnul.

Pokud navrhovatel vytýká ČT, že provedla výběr kandidátů do čtrnácti regionálních vysílání na základě jediného průzkumu veřejného mínění bez zdůvodnění, proč nebyla vybrána k jeho provedení jiná agentura, je třeba připomenout, že ČT – aniž by byl popírán její vliv a výše nastíněné specifické úkoly v rámci předvolební kampaně – není orgánem veřejné moci a její rozhodnutí o tom, které subjekty budou do pořadů tohoto typu pozvány, musí sice splňovat požadavky odstupňované rovnosti a vyváženosti, jak byly vyloženy výše, nejsou však rozhodnutími správními ani soudními a nelze na ně klást nároky, jež právní řád klade právě a pouze na rozhodnutí veřejné moci, tedy například odůvodnění a opření o důkladně či z více zdrojů zjištěný skutkový stav. Z dokumentu „Předvolební a volební vysílání redakcí ŘZ ČT“ navíc vyplývá, že klíč, podle něhož byli zváni kandidáti do 14 regionálních vysílání pořadu OVM, vycházel z předvolebního šetření jedné agentury v kombinaci s aktuálními průzkumy agentury odlišné; i v tomto bodě se tedy ČT snažila o maximálně transparentní a korektní přístup.

Pokud navrhovatel dále argumentuje svým údajným volebním potenciálem, je třeba uvést na pravou míru, že číslo 21% navrhovatel odvozuje z prostého součtu procentního zastoupení respondentů, kteří na otázku „Byl(a) byste ochoten(a) Stranu zdravého rozumu s heslem ‚Žádné sliby, ale stovky praktických zlepšení‘ v červnových volbách do Poslanecké sněmovny volit?“, odpovědělo „určitě ano“ a „spíše ano“. Takto formulovaná otázka ale svědčí opravdu pouze o „volebním potenciálu“, nikoli o „stranických preferencích“ či „voličských preferencích“, když směřuje pouze k tomu, zda by stranu s tímto heslem respondenti byli obecně ochotni volit, nikoli k tomu, zda je jim právě tato politická strana nejbližší či zda právě tuto stranu hodlají volit v nadcházejících volbách.

Co se konečně týče argumentace dokumentem označeným jako „Plán D pro demokracii, dialog a diskusi“, zde je třeba připomenout, že se jedná o politický dokument Evropské komise, na jehož základě měl být vytvořen rámec pro celoevropskou diskusi o Smlouvě o Ústavě pro Evropu, a jeho právní či obsahová aplikovatelnost na volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR je zcela mizivá a těžko pochopitelná.

Druhý navrhovatelův argument míří proti vazbě uvalené na jeho kandidáta ve Středočeském kraji Ing. F. Navrhovatel v tomto postupu orgánů činných v trestním řízení vidí znevýhodnění tohoto kandidáta a tedy i navrhovatele.

Soud si je vědom toho, že skutečně jsou z některých států s nedemokratickými režimy či s režimy, jež nemohou být označeny za zcela fungující demokracie, známy případy, kdy vládnoucí moc znevýhodňuje své politické oponenty i tím, že je v předvolební době obviňuje z vykonstruovaných trestných činů, omezuje formou zadržení, vazby i jinak jejich

osobní svobodu, aby je tímto způsobem jak omezila v možnosti provádět předvolební kampaň, tak diskreditovala v očích veřejnosti. O tento případ se však v případě navrhovatelova kandidáta zjevně nejedná.

Zdejší soud výše shrnul, jaké dokumenty vydané orgány soudní moci a Policií ČR má k této otázce k dispozici, shrnul také navrhovatelův pohled na tuto záležitost a jím tvrzené důsledky na jeho volební výsledek ve volbách. Jistě ani na základě těchto dokumentů nepřísluší zdejšímu soudu jako soudu správnímu vyjadřovat se k otázce, zda se Ing. J. F. dopustil trestných činů, jež jsou mu kladeny za vinu a pro něž byl uvalen do vazby, či nikoli. Je nicméně z těchto dokumentů zjevné, že byl tento kandidát omezen na svobodě proto, že se dopustil – což nezpochybňuje – verbálních útoků proti soudkyni a fyzických útoků proti ostraze soudu, nelze tedy tvrdit, že by obvinění v jeho případě nebylo podloženo skutečným chováním tohoto kandidáta. Jakkoliv pak zdejšímu soudu nepřísluší posuzovat jeho případné trestněprávní následky, jednalo se prima vista o opakovaný útok proti soudní moci a jejím součástí, tedy o jednání přinejmenším závažné. Na této závažnosti přitom nemůže zejména nic změnit ani zcela zavádějící hledání paralel k inzultaci m. z. MUDr. M. M. Tyto dvě situace nejsou nijak provázány právně, ba ani skutkově, ostatně ani navrhovatel netvrdí, že MUDr. M. m. z. kousl na veřejnosti do předloktí.

Stejně tak na této závažnosti nemůže nic změnit rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 30. 5. 2006, kterým prezident republiky nařídil propustit z vazby obviněného Ing. F. Toto rozhodnutí prezidenta republiky, jakkoliv bylo motivováno posílením rovnosti šancí jednotlivých kandidátů ve volbách, nijak nezavazuje Nejvyšší správní soud v jeho úvahách. Toto rozhodnutí prezidenta republiky lze v dané situaci uvítat jako jednání ex gratia, což je typické pro rozhodnutí, jimiž prezident republiky zasahuje do trestních řízení – ať už se jedná o individuální aboliaci, agraciaci, rehabilitaci či o hromadnou amnestii. Nejedná se naopak o jednání, k němuž by byl prezident republiky zavázán, nemusí být podloženo právními úvahami a nelze z něj dovozovat, že jím prezident republiky napravoval protiprávní situaci.

Závěrem pak je třeba připomenout, že kandidátům v jakýchkoliv volbách do zastupitelských sborů v ČR nevyplývá z jejich kandidatury žádný druh trestněprávní imunity. Pokud tedy kandidát spáchá čin, jenž může být důvodně považován za čin trestný, je namístě u něj zákonem předpokládanými postupy zahájit trestní stíhání, včetně uvalení vazby tam, kde jsou splněny vazební důvody. Skutečnost, že trestně stíhaná osoba je zároveň kandidátem ve volbách do některého ze zastupitelských sborů, na tom nic nemění; tím méně pak může fakt trestního stíhání kandidáta ex post zpochybnit zákonnost voleb samotných. Pravidlo, že zákonně uvalená vazba nezpůsobuje neplatnost ústavního jednání, na němž se měla stíhaná osoba podílet, bylo ostatně ve skutkově odlišné situaci konstatováno již v usnesení Ústavního soudu ze dne 21. října 1998, sp. zn. III. ÚS 36/98 (Sb. n. u. ÚS, svazek č. 12, usnesení č. 60, str. 481), kde ve věci ústavní stížnosti poslance Poslanecké sněmovny vyloučeného z důvodu vazebního stíhání z hlasování o volbě prezidenta republiky Ústavní soud uvedl: „*Lze proto uzavřít, že všechny negativní důsledky, na které stěžovatel v ústavní stížnosti poukazuje a ve vztahu ke své osobě, ať již jako občana či poslance rozvádí, nemají svůj základ v protiústavním uplatnění veřejné moci vůči němu, ale - jak již řečeno - výlučně v jeho občansky neukázněném postoji, k němuž se, zejména před obecným soudem I. stupně, uchýlil; tyto důsledky samy o sobě však protiústavnost ústavní stížností napadených rozhodnutí (postupu orgánů státní moci) založit nemohou, stejně jako nemohou protiústavností ohrozit volbu prezidenta republiky provedenou na společné schůzi obou komor Parlamentu České republiky dne 20. 1. 1998.*“ Totéž lze vztáhnout i na kandidáta Ing. F. I on se dostal do situace, v níž byl na několik týdnů omezen v možnosti provádět

volební kampaň, z důvodu napadení soudkyně i ostrahy soudu, a to v čase, jež si pro svůj teatrální čin neucty k soudu a k tělesné integritě jeho ostrahy sám zvolil. K posouzení toho, zda byla tato vazba zákonná, přitom není tento soud povolán, stejně jako k posouzení toho, zda vedla reakce některých médií na toto jednání kandidáta k poškození jeho práva na ochranu osobnosti. Je na kandidátovi samotném, aby tyto otázky řešil procesními prostředky přípustnými jednak v rámci trestního stíhání, jednak v rámci řízení na ochranu osobnosti před občanskoprávními soudy.

Třetí námitka směřuje proti pořadu „Na vlastní oči“ odvysílanému v televizní stanici NOVA dne 31. 5. 2006, v němž měl být jeden z kandidátů navrhovatele pro volební kraj hlavní město Praha zobrazen způsobem, který poškodil jak jeho, tak navrhovatele ve volebním souboji.

Zde je třeba nejprve připomenout, že provozovatele stanice NOVA, coby média soukromoprávního, váže z výše rozebraného komplexu povinností pouze ten požadavek vyváženosti, který je vyjádřen v § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, nikoliv již požadavek rovného přístupu a odstupňované rovnosti vážící veřejnoprávní a veřejnoprávními korporacemi provozovaná média, zjevně pak nikoliv požadavek na odvysílání zákonem určeného času k propagaci všech kandidujících subjektů adresovaný pouze České televizi a Českému rozhlasu. Požadavky kladené na tuto televizní stanici v předvolebním období by tak byly narušeny až tehdy, kdyby koncepce vysílání – zde uváděné vyznění publicistického pořadu - vedla k tomu, že jím provozovatel vysílání poskytoval neobjektivní či nevyvážené informace, popřípadě bránil svobodnému vytváření názorů.

V daném případě je však spíše, než otázka odpovědnosti provozovatele televizního vysílání při zobrazování kandidáta politické strany ve volbách, zásadní otázka politické odpovědnosti politické strany, která jej zapsala na svou kandidátní listinu pro některý z volebních krajů. Jak vyplývá z návrhu, navrhovatel se jím snaží od kandidáta, který byl v předmětném pořadu zobrazován, distancovat, když poukazuje na to, že není jeho členem a že byl vybrán pouze proto, aby reprezentoval jeden ze segmentů pestré občanské společnosti. Skutečnost, zda byl kandidát členem navrhovatele jako politické strany, je však podle názoru soudu irelevantní. Navrhovatel jeho zařazením na jednu ze svých kandidátních listin svobodně rozhodl, že tento kandidát bude s navrhovatelem spojován. Rozhodování o tom, které kandidáty politická strana nebo hnutí uvede na svou kandidátní listinu, patří k jejím nejzásadnějším rozhodnutím ve volebním klání vůbec, politická strana nebo hnutí musí být schopna nést následně důsledky tohoto rozhodnutí a je součástí její politické odpovědnosti přijímat nejen jeho dopady pozitivní, ale i negativní.

Pokud tak navrhovatel souhlasil s tím, že tento kandidát bude zařazen na jednu z jeho kandidátních listin, musel následně nést nejen případný zvýšený volební zisk díky tomu, že takto specifický kandidát – jogín – mohl přilákat velmi vyhraněný segment elektorátu, ale i případný pokles způsobený tím, kdyby se ukázalo, že je takový kandidát a jeho životní styl pro část společnosti naopak problematicky přijatelný. Kandidát svým souhlasem s kandidaturou do volených sborů vstupuje do veřejného prostoru, v němž musí očekávat, že o něj budou jevit mimo jiné zájem i média; a politická strana nebo hnutí, které jej uvedou na svou kandidátní listinu, tím také souhlasí s tím, že i tento kandidát je bude v tomto veřejném prostoru reprezentovat, bez ohledu na jeho stranickou příslušnost k ní, či její absenci. Pokud pak tento kandidát souhlasí se svým vystupováním v médiích, nelze spatřovat nic nelegitimního a vůči subjektu, který jej kandidoval, nic protizákonného v tom,

že jej tato média zobrazují v míře a způsoby, jakými jim to sám umožní. Požadavek vyváženosti na média kladený přitom nelze absolutizovat tak, aby bylo po soukromoprávních médiích žádáno, aby neinformovala o tom, že některé kandidující politické strany a hnutí mají na svých kandidátních listinách kandidáty, jež lze označit jako bizarní; či aby tyto informace musela vyvažovat informacemi o kandidátech jiných. Ostatně pokud navrhovatel spatřuje v přístupu televize NOVA diskriminaci malých stran, je třeba připomenout řadu mediálně intenzivních kauz týkajících se naopak tvrzených pochybení a skandálů kandidátů stran již v Poslanecké sněmovně zastoupených. Stejně tak nelze tvrdit, že by postupem televize NOVA ve vztahu k navrhovateli bylo porušeno ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 247/1995 Sb., který stanoví, že volební kampaň musí probíhat čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech a politických stranách nebo koalicích, na jejichž kandidátních listinách jsou uvedeni, zveřejňovány nepravdivé údaje; navrhovatel ostatně ani nenamítá, že by byly údaje o životním stylu a návycích předmětného kandidáta zveřejňovány nepravdivě.

Svou druhou i třetí námitkou tak navrhovatel zjevně opomíjí právě tuto specifickou politickou odpovědnost, již nese za kandidáty, s jejichž kandidaturou na svých kandidátních listinách souhlasil. V těchto dvou konkrétních případech tak platí, že pokud navrhovatel akceptoval kandidaturu těchto dvou osob, mohl doufat, že zvýší jeho celkový volební výsledek fakt, že jeden z nich byl mluvčím Štrasburského výboru, přičemž není rozhodné, zda tomu tak bylo - s ohledem na neshody, jež zmiňuje navrhovatel - i v době voleb, či nikoli; a druhý mohl být potenciálně zajímavý pro určitou část společnosti. Zároveň však musel navrhovatel nést i riziko zhoršení volebního výsledku poté, co první z těchto kandidátů jednal vůči soudu výše popsáním způsobem a druhý se rozhodl sdílet s médii své nezvyklé životní rituály. Na základě výše řečeného je přitom v důsledku takto chápané politické odpovědnosti navrhovatele zjevné, že není pro shledání protizákonnosti ve smyslu § 87 odst. 5 zákona č. 247/1995 Sb. relevantní, zda právě na základě reportáže „Všichni dobří kandidáti“ skutečně došlo k odlivu voličů navrhovatele, a není proto nutné tímto směrem vést jakékoliv dokazování. Navrhovatel sám ostatně netvrdí, že by tato reportáž o jeho kandidátovi pro hlavní město Praha referovala nepravdivě, napadá pouze fakt, že o něm vůbec referovala. V takové situaci však nepadá odpovědnost za volební výsledek v žádném případě na média, ale výhradně na navrhovatele a jeho rozhodnutí o složení kandidátních listin. Nelze pak akceptovat, aby navrhovatel přenášel důsledky tohoto svého rozhodnutí na jiné a aby v realizaci rizik, jež na sebe touto volbou vzal, spatřoval křivdu ze strany orgánů činných v trestním řízení či médií.

Svou poslední námitkou pak navrhovatel brojí proti tvrzeným nespravedlnostem vyplývajícím z volebního systému pro volby do Poslanecké sněmovny. Se zcela obdobnými námitkami se zdejší soud vyrovnal již ve svém usnesení ze dne 29. června 2006, sp. zn. Vol 50/2006, kde mimo jiné uvedl: „*Nejvyšší správní soud se nemůže ztotožnit ani s tvrzením, zpochybňujícím ústavnost použití tzv. D'Hondtovy volební formule (§ 50 zákona č. 247/1995 Sb.). Tato volební formule je totiž zcela běžná v systému poměrného zastoupení a podle názorů předních politologů je v zásadě neutrální, resp. pomáhá velkým stranám jen mírně a k jejich výraznějšímu zvýhodnění dochází pouze u malých obvodů kolem pěti mandátů (viz např. T. Lebeda, Přiblížení vybraných aspektů reformy volebního systému, in: Politologický časopis č. 3/2000, str. 245; anebo v našich podmínkách zcela pionýrská práce stejného autora Vládní stabilita v České republice a volební systém poměrného zastoupení, tamtéž, č. 2/98, str. 115 a násl.). Návrh na zrušení ustanovení § 50 zákona č. 247/1995 Sb. proto soud nepovažuje za důvodný, jelikož D'Hondtova volební formule představuje zcela běžný způsob přepočtu hlasů na mandáty a nelze ji proto považovat*

– obecně vzato - za jakkoliv porušující princip rovnosti volebního práva či dokonce popírající podstatu zásad poměrného volebního systému.“

V nyní posuzovaném případě ostatně navrhovatel ani nenamítá, že by volební systém poškodil přímo jej, ve vztahu k SZ, jejíž znevýhodnění navrhovatel touto námitkou uvádí jako příklad, se pak již zdejší soud se zákonností a ústavností volebního systému vyrovnal právě ve svém nyní citovaném usnesení.

Lze tak po posouzení těchto čtyř námitek konstatovat, že soud neshledal, že by se navrhovatelem uváděná média či orgány veřejné moci dopustily porušení některé z povinností, jež jsou jim zákonem uloženy, způsobem, který by založil protizákonnost ve smyslu § 87 odst. 5 zákona o volbách do Parlamentu České republiky.

Nebyla-li přitom shledána protizákonnost ve smyslu prvního kroku výše nastíněného algoritmu posouzení důvodnosti volební stížnosti, když tedy již první podmínka z trojice podmínek, jež by ke shledání důvodnosti volební stížnosti musely být splněny kumulativně, splněna není; není důvodu zabývat se dalšími dvěma podmínkami.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že nebyla zjištěna protizákonnost volby navrhovatelem uvedených kandidátů, a proto byl návrh podle ustanovení § 90 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), zamítnut.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věcech volebních žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. července 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu